

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Wilhelm

Nazwisko: Pluta

Miejsce urodzenia: Kochłowice

Data urodzenia: 09-01-1910

Kraj urodzenia: Cesarstwo Niemieckie

Imię ojca: Piotr

Imię matki: Agnieszka

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Ks. Wilhelm Pluta był kontrolowany operacyjnie przez Wydz. III "A" KWMO w Katowicach, jako administrator parafii św. Józefa w Katowicach-Załężu, z powodu antykomunistycznych wypowiedzi i kazań. Zarejestrowany 26.01.1957 do Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej krypt. "Rektor" nr 3632. W związku z konsekrowaniem ks. W. Pluty na biskupa w lipcu 1958 roku, sprawa została przekazana 19.11.1958 roku do Wydziału Ewidencji Operacyjnej KWMO w Zielonej Górze. Brak danych o dalszym losie sprawy i akt, które nie zachowały się.</p>		<p>Akta o numerze 3632 nie zachowały się. Wpis na podstawie dokumentacji ewidencyjno-kartoteicznej.</p>
<p>Biskup Wilhelm Pluta był kontrolowany operacyjnie przez KWMO w Zielonej Górze w ramach Sprawy Operacyjnej Obserwacji krypt. "Katolik". Zarejestrowany 11.10.1962 do nr 841. Akta złożono 19.03.1964 w Archiwum Wydz. "C" KWMO w Zielonej Górze pod sygn. 2001/S. Materiały zniszczono 11.09.1989 (protokół brakowania akt nr 63/89). Informacja o rozpracowywaniu biskupa W. Pluty w ramach SOO "Katolik" znalazła się także w kwestionariuszu osobowym biskupa (sygn. IPN BU 0608/241).</p>		<p>Akta o sygn. 2001/S zostały zniszczone 11.09.1989 roku. Wpis na podstawie dokumentacji ewidencyjno-kartoteicznej.</p>
<p>Wilhelm Pluta został zarejestrowany 12.10.1963 pod nr. 10371 do Teczki Ewidencji Operacyjnej na Biskupa (TEOB) przez Wydział IV KWMO w Zielonej Górze jako biskup gorzowski. Akta zostały złożone w 1986 roku w Archiwum Wydz. "C" WUSW w Zielonej Górze pod sygn. 45659. Brak informacji o dacie ich zniszczenia.</p>		<p>Akta TEOB o sygn. 45659 nie zachowały się. Informacja na podstawie dokumentacji ewidencyjno-kartoteicznej.</p>

Biskup Wilhelm Pluta był rozpracowywany przez Departament IV MSW w Warszawie, jako biskup gorzowski, w ramach sprawy kontrolnej krypt. „Kruk”. Zarejestrowany 14.05.1973 przez Wydz. I Dep. IV MSW w Warszawie do nr 35564. Uczestnik I i III sesji obrad Soboru Watykańskiego II. Nie otrzymał zezwolenia na wyjazd na II i IV sesję Soboru z powodu nieprzejeźdanej antykomunistycznej postawy, której dawał otwarcie wyraz m.in. w swoich kazaniach. Jednoznacznie potępiał ustawę o dopuszczalności przerywania ciąży. Sprzeciwiał się usunięciu nauki religii ze szkół oraz poparł list biskupa Choromańskiego do władz PRL z marca 1965 w sprawie nauczania religii w punktach katechetycznych, zaznaczając jednocześnie, że wg niego ten list był zbyt łagodny. Nie zezwałał księżom na zgłaszanie punktów katechetycznych władzom. W sytuacji przejmowania budynków kościelnych (m.in. w 1961 budynki WSD w Gorzowie oraz likwidacja NSD w Słupsku w 1960 roku) przez komunistyczne władze, zabronił księżom dobrowolnie opuszczać te pomieszczenia. Równoległe do sprawy kontrolnej krypt. „Kruk” prowadzonej przez MSW, bp. W. Pluta był rozpracowywany przez KWMO/WUSW w Gorzowie w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) o tym samym kryptonimie. Kontrolę operacyjną biskupa W. Pluty prowadzono aż do jego śmierci 22.01.1986 roku, materiały zostały złożone w Archiwum Wydziału II Biura "C" MSW w Warszawie do nr 5446/k. Akta nie zachowały się, pozostał mikrofilm o sygn. IPN BU 0608/241 (MSW 5446/k).

Mikrofilm o sygn. IPN BU 0608/241 (5446/k) mikrofilm.

Biskup Wilhelm Pluta był rozpracowywany przez Wydz. IV KWMO/WUSW w Zielonej Górze, jako ordynariusz diecezji w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. „Kruk”. Zarejestrowany 17.07.1972 do nr 5825, a następnie przerejestrowany do nr GO 355. Kierownik Grupy 1 Wydz. IV KWMO w Zielonej Górze kpt. Wacław Sośnicki we wniosku o wszczęcie SOR „Kruk” pisał, że celem rozpracowania jest m.in.: "Bieżące rozpoznanie działalności i zamierzeń (...). Kompromitowanie i podważanie autorytetu jako ordynariusza". Kontrolą operacyjną została objęta również rodzina bpa W. Pluty w celu znalezienia jakichkolwiek spraw, które mogłyby podważyć jego autorytet. Wniosek o wszczęcie SOR krypt. „Kruk” zatwierdził Naczelnik Wydz. IV KWMO w Zielonej Górze ppłk Stanisław Dzierzgowski. Sprawa była prowadzona aż do śmierci biskupa 22.01.1986 roku. Materiały SOR „Kruk” zostały złożone 04.04.1986 roku w Archiwum Wydz. "C" WUSW w Zielonej Górze pod sygn. 827/II. Akta nie zachowały się. Wniosek o wszczęcie SOR krypt. "Kruk" zachował się na mikrofilmie o sygn. IPN BU 0608/241 (5446/k), zawierającym materiały Sprawy Kontrolnej "Kruk".

Akta o sygn. 827/II nie zachowały się. Wpis na podstawie dokumentacji ewidencyjno-kartotecznej.

Biskup Wilhelm Pluta występuje w materiałach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Arka” (nr rejestr. 56436) - prowadzonej przez Wydz. III, V i II Dep. III MSW od dnia 27.06.1979 do roku 1988. W ramach tej wieloletniej sprawy SB rozpracowywała działalność Ruchu Młodej Polski na terenie całego kraju.

Akta o sygn. IPN BU 0716/217 (54427/III), IPN GD 340/1 t. 1-3.

Akta paszportowe biskupa Wilhelma Pluty. Biskup W. Pluta nie otrzymał zgody na wyjazd na II sesję Soboru Watykańskiego II w związku z zastrzeżeniem Biura "C" MSW w Warszawie. W przypadku III sesji Soboru, paszport został wydany, mimo zastrzeżenia wyjazdów, na polecenie Naczelnika Wydziału Inspekcji Biura Paszportów MSW w Warszawie. W związku z zastrzeżeniem wyjazdów nr I 1207/63 wydanym 09.10.1963 bp Pluta nie mógł wyjechać na IV sesję Soboru.

Akta o sygn. IPN Sz 470/1324 (EAGO 1324).

Materiały administracyjne dotyczące sytuacji Kościoła w Słupsku w latach 1961-1963. Biskup Wilhelm Pluta występuje jako ordynariusz diecezji gorzowskiej, do której w tych latach Słupsk należał. Akta zawierają informacje od agentury oraz meldunki z wizytacji kanonicznych bpa Pluty w Słupsku.

Akta o sygn. IPN Sz 00103/152 t. 27 (198/IV).

Materiały administracyjne dotyczące sytuacji Kościoła w Kołobrzegu w latach 1958-1963. Biskup Wilhelm Pluta występuje jako ordynariusz diecezji gorzowskiej, do której w tych latach Kołobrzeg należał. Akta zawierają m.in. meldunki z wizytacji kanonicznych bpa Pluty w Kołobrzegu, usuwania symboli religijnych ze szkół oraz ze sprzeciwu ludności wobec planowanej eksmisji księży z pomieszczeń przy ul. Katedralnej 32 w Kołobrzegu w 1963 roku.

Akta o sygn. IPN Sz 00103/152 t. 29 (198/IV).

Materiały administracyjne dotyczące sytuacji Kościoła w województwie koszalińskim w latach 1956-1961. Biskup Wilhelm Pluta występuje jako ordynariusz diecezji gorzowskiej, do której wtedy Koszalin należał. Niezależnie od inwigilacji prowadzonej przez SB indywidualnie na biskupa Wilhelma Plutę, był on objęty kontrolą operacyjną w ramach spraw ogólnych przeciwko duchowieństwu gorzowskiemu, czego przykładem może być fragment przygotowanego w 1961 roku przez Wydz. III KWMO w Koszalinie "Perspektywicznego planu pracy po zagadnieniu kleru w województwie koszalińskim": "Każdorazowy pobyt biskupa i jego przemówienia winny być dokumentowane poprzez nagrywanie na taśmę magnetofonową. Zwracać uwagę na działalność i kontakty z osobami cywilnymi podczas pobytu biskupa w parafiach. Powyższe zadanie jest stale i obowiązuje wszystkie jednostki operacyjne".

Akta o sygn. IPN Sz 00103/152 t. 35 (198/IV).

Materiały Wydziału IV KWMO w Koszalinie za lata 1972-1973 dotyczące m.in. wizytacji parafii pow. kołobrzieskiego przez biskupa Ignacego Jeża i biskupa Wilhelma Plutę. Kazania biskupa Pluty były nagrywane, a w związku ze zdecydowaną ich wymową, dwa z tych kazań były przedmiotem posiedzenia sekretariatu KW PZPR z udziałem przewodniczącego Prezydium WRN w Koszalinie 02.06.1972 roku. Biskup domagał się w nich prawa do budowy i rozbudowy kościołów. W konsekwencji zdecydowano o wstrzymaniu spraw budowy nowego kościoła w Słupsku i rozbudowy kościoła w Koszalinie oraz o przeprowadzeniu z biskupem W. Plutą rozmowy, której tematem będzie: "zwrócenie ostrej uwagi na niewłaściwe zachowanie się biskupa Pluty w Koszalinie i w Kołobrzegu, co w konsekwencji przeszkadza sprawie normalizacji stosunków Państwo-Kościół" (pismo mjr Leona Ciechalskiego, zastępcy Naczelnika Wydz. IV KWMO w Koszalinie do Naczelnika Wydz. IV Dep. IV MSW w Warszawie z 02.06.1972 roku).

Akta o sygn. IPN Sz 00103/152 t. 61 (198/IV).

Materiały administracyjne KPMO w Człuchowie za lata 1959-1965. Zawierają m.in. notatki służbowe i streszczenia dotyczące duchowieństwa katolickiego oraz sprawozdania dotyczące działalności punktów katechetycznych w mieście Brzezie i Pieniężnica. Biskup Wilhelm Pluta występuje jako ordynariusz diecezji gorzowskiej, do której wtedy należał Człuchów.

Akta o sygn. IPN Sz 00103/241/10 (337/IV).

Materiały administracyjne dotyczące sytuacji Kościoła w mieście i powiecie Słupsk w 1961 roku. Biskup Wilhelm Pluta występuje jako ordynariusz diecezji gorzowskiej, do której wtedy Słupsk należał. Materiały zawierają m.in. meldunki specjalne dot. wizytacji kanonicznej biskupa Wilhelma Pluty.

Akta o sygn. IPN Sz 00103/241/21 (337/IV).

Akta administracyjne Wydz. "C" KWMO w Zielonej Górze pt. "Wrogie wystąpienia kleru rzymskokatolickiego". Zawierają 3 "karty na czyn przestępny" dotyczące księdza, a następnie biskupa Wilhelma Pluty. Pierwsza z nich dotyczy okresu 1945-50, kiedy Wilhelm Pluta był proboszczem w parafii Koszęcin pow. Lubliniec. Zarzucano mu atakowanie na kazaniach wychowywania młodzieży "w światopoglądzie materialistycznym". Druga karta dotyczy okresu 1958-1963, kiedy Pluta był biskupem ordynariuszem diecezji gorzowskiej. Oprócz kontynuacji krytyki marksistowskiego wychowania dzieci i młodzieży, przeciwstawiał się również szeroko pojętej polityce państwa wobec Kościoła, w tym m.in. rejestracji punktów katechetycznych. Księżom ze swojej diecezji zabronił składania sprawozdań z nauczania religii komunistycznym władzom. Trzecia karta dotyczy spotkania 08.05.1968 biskupa W. Pluty z ministrantami w Międzyrzeczu, podczas którego poparł on wystąpienia marcowe studentów. W związku ze zdecydowaną antykomunistyczną postawą biskupa Wilhelma Pluty był on nękany przez władze administracyjne na różne sposoby, a m.in. przeprowadzano z nim rozmowy ostrzegawcze, wstrzymywano pozwolenia na budowę budynków sakralnych czy nie wydano zezwolenia na wyjazd do Rzymu na II i IV sesję Soboru Watykańskiego II.

Akta o sygn. IPN Po 060/119/113 (162/107).

Dokumentacja Dep. IV MSW dotycząca Episkopatu Polski. Materiały z rozmów wojewódzkich władz rad narodowych z biskupami poszczególnych diecezji, w tym z biskupem Wilhelmem Plutą. Akcja rozmów związana była z polityką Edwarda Gierka normalizacji stosunków Państwo-Kościół oraz sondowania stanowiska biskupów wobec nowej ekipy rządzącej PZPR.

Mikrofilm IPN BU 01283/281 (V/E/6).

Teczka pracy TW ps. "Wieniawa", nr 4707/1966 KWMO Koszalin oraz 313/1975 KWMO Słupsk. Materiały zawierają raport ze spotkania, które odbyło się 14.06.1963 roku i dotyczyło m.in. bpa W. Pluty, którego w/w TW określił, jako "biskupa prawicowego i konserwatywnego".

Akta o sygn. IPN Gd 008/1/2 (20/I).